

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. birželio 19 d. Nr. FA-P-10-11-72
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
1-ojo audito departamento direktorės Vitos Jurkevičienės
2008-06-12 pavedimą Nr. P-10-11

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:
Vilmantė Krogertienė (grupės vadovas)
Nijolė Aleliūnienė
Aušrinė Adomavičiūtė

Auditas pradėtas 2008-06-16
Auditas baigtas 2009-06-19

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Dėl finansinių ataskaitų	5
2. Dėl Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos vykdymo	7
3. Kiti pastebėjimai dėl diplomatinėse atstovybėse atliktų audito procedūrų	11
3.1. Lietuvos Respublikos ambasada Lenkijos Respublikoje	11
3.2. Lietuvos Respublikos ambasada Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje	12
4. Rekomendacijos	14
5. Pažanga šalinant nustatytus trūkumus	14
Priedai	16

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybės kontrolės 2008 metų valstybinio audito programą ir vykdant Valstybės kontrolės 1-ojo audito departamento direktorės Vitos Jurkevičienės 2008-06-12 pavedimą Nr. P-10-11. Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Vilmantė Krogertienė (grupės vadovė), vyresnioji valstybinė auditorė Nijolė Aleliūnienė ir valstybinė auditorė Aušrinė Adomavičiūtė.

Audito tikslas – įvertinti audituojamo subjekto 2008 metų finansinės atskaitomybės ir kitų ataskaitų duomenų tikrumą ir teisingumą, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams, pareikšti nepriklausomą nuomonę, įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2009 metams poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija. Adresas: J. Tumo-Vaižganto g. 2, Vilnius, identifikacijos kodas – 188613242. Audituojamu laikotarpiu ministerijai vadovavo užsienio reikalų ministrai: Petras Vaitiekūnas (nuo 2008-01-01 iki 2008-12-04), Vygaudas Ušackas (nuo 2008-12-05). Finansų departamento direktoriaus pareigas ėjo Rimantas Latakas (nuo 2008-01-01 iki 2008-08-11), Arūnas Jievaltas (nuo 2008-08-12).

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie Užsienio reikalų ministerijos 2008 m. finansines ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamos Užsienio reikalų ministerijos 2008 m. finansinės ir kitos ataskaitos: Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. sausio 1 d. balansas (forma Nr. 1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 4), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2009 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 5), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2009 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 6), Finansinio turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 7), Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2009 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 8), Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigų etatų ir struktūros plano įvykdymo 2009 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-1), Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimo valdytojus ir investicijų projektus 2009 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-11), Vertinimo kriterijų suvestinė įvykdymo 2008 m. ataskaita (forma Nr. B-12).

Užsienio reikalų ministerijai 2008 metams buvo patvirtinta¹ 272 809,0 tūkst. Lt biudžeto asignavimų. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ministerijai patvirtintus biudžeto asignavimus paskirstė pagal tris jos vykdomas programas. Iš viso buvo gauta 271 912,6 tūkst. Lt, panaudota – 268 501,3 tūkst. Lt.

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus².

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o valstybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir jais disponuojama teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad auditoriai netikrino visų (100 proc.) ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditui taikyti du kiekybinio reikšmingumo lygiai:

- 1 proc. visų kasinių išlaidų (2 685,0 tūkst. Lt). Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodytos išlaidos, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos;
- 1 proc. Išlaidų sąmatų vykdymo balanso aktyve ir pasyve nurodytų likučių (4 572,0 tūkst. Lt). Tai didžiausia priimtina klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad finansinės ataskaitos, kuriose nurodyti duomenys apie

¹ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2007-12-06 Nr. X-1353.

² Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

turtą ir įsipareigojimus, visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos. Be to, buvo vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Audito metu, siekdami gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, susipažinome su Užsienio reikalų ministerijos veikla, vidaus kontrolės aplinka ir procedūromis, įvertinome apskaitos sistemą, atlikome rizikos veiksnių analizę, nustatėme reikšmingų rizikos veiksnių galimą poveikį metinėms finansinėms ir kitoms ataskaitoms, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumui ir jų naudojimui įstatymų nustatytiems tikslams. Parengėme darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, išlaidų prekėms ir paslaugoms bei turto audito programas, atlikome savarankiškas šių apskaitos sričių audito procedūras.

Teisėtumo požiūriu įvertinome valstybės biudžeto asignavimų poreikio 2009 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti planavimą.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl finansinių ataskaitų

Ministerija, nesivadovaudama Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių³ 72 punktu, 120,0 tūkst. Lt Europos Komisijos kompensuotas ankstesniais metais patirtas komandiruočių išlaidas priskyrė pavedimų lėšoms ir ministerijos sudarytame Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. sausio 1 d. balanse (forma Nr.1) nurodė, kaip pavedimų lėšas (110 sąskaita). Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių⁴ 143 punktu, šios lėšos turėjo būti apskaitytos ir nurodytos kaip kitos lėšos (112 sąskaita).

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija pagal 2008-03-18 paramos sutartį „Dėl išorės sienų fondo dalies „Specialioji tranzito Schema“ finansinės paramos lėšų skyrimo Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos išorės sienų fondo dalies „Specialioji tranzito schema“ 2008 metų programos projektui papildomoms veiklos sąnaudoms finansuoti“ Užsienio reikalų ministerijai skyrė 14 520 167 Lt fondo finansinės paramos lėšų. Ministerija, nesivadovaudama Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių 214, 273 ir 286 punktų reikalavimais, iš gautų paramos lėšų patirtas ir sukauptas išlaidas (13 271,6 tūkst. Lt) Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. sausio 1 d. balanse (forma Nr.1) nurodė ne kaip pavedimų lėšų išlaidas (214 sąskaita), o kaip išlaidas iš kitų šaltinių (201 sąskaita).

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (2004-06-15 d. nutarimo Nr. 751 redakcija).

⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės (2005-12-30 d. įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos konsulinio mokesčio įstatymu⁵ už Lietuvos Respublikos diplomatinių atstovybių ir konsulinių įstaigų veiksmus, atliekant konsulines funkcijas, yra mokamas konsulinis mokestis. Užsienio reikalų ministerija surinkto konsulinio mokesčio neperveda į biudžetą, o vadovaudamasi Lietuvos Respublikos konsulinio mokesčio mokėjimo ir grąžinimo tvarkos aprašu⁶, kiekvieną mėnesį kreipiasi į Finansų ministeriją su prašymu per ankstesnį mėnesį į konsulinių įstaigų užsienyje atidarytas sąskaitas faktiškai įmokėtą konsulinio mokesčio sumą įskaityti į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą ir tokia pat suma padidinti Ministerijos vykdomoms programoms skirtą finansavimą.

Ministerija 2009 m. sausio 1 d. į valstybės biudžeto pajamas neįskaityto konsulinio mokesčio sumą (3 623,9 tūkst. Lt) Išlaidų sąmatų vykdymo balanse (forma Nr. 1) nurodė 232 sąskaitoje „Finansavimas iš kitų šaltinių“. Atkreipiame dėmesį, kad ministerija, nesivadovaudama Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklių⁷ 204–206 punktų reikalavimais, 2008 metais surinktomis ir mokėtinomis į biudžetą konsulinio mokesčio sumomis neįskaitavo 173 sąskaitos „Atsiskaitymai su biudžetu“ ir užskaitytomis konsulinio mokesčio sumomis nedeбетavo 173 sąskaitos „Atsiskaitymai su biudžetu“.

Užsienio reikalų ministerija nurodytais atvejais nesivadovavo Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais biudžetinių įstaigų buhalterinę apskaitą ir finansinės atskaitomybės sudarymą, todėl jos parengtoje 2008 metų finansinėje atskaitomybėje (Išlaidų sąmatų vykdymo 2009-01-01 balanse) nustatyti šie neatitikimai:

-120,0 tūkst. Lt Europos Komisijos kompensuotos ankstesniais metais patirtos komandiruočių išlaidos nurodytos ne 112 sąskaitoje „Kitos lėšos“, o 110 sąskaitoje „Pavedimų lėšos“;

- iš Specialiosios tranzito Schemos finansinės paramos lėšų patirtos ir sukauptos 13 271,6 tūkst. Lt išlaidos nurodytos ne 214 sąskaitoje „Pavedimų lėšų išlaidos“, o 201 sąskaitoje „Išlaidos iš kitų šaltinių“.

-2008 m. gruodžio mėn. surinkta, bet iki 2009 m. sausio 1 d. į biudžeto pajamas neįskaityta konsulinio mokesčio suma (3 623,9 tūkst. Lt) nurodyta ne 173 sąskaitos „Atsiskaitymas su biudžetu“ kredite, o 232 sąskaitoje „Finansavimas iš kitų šaltinių“;

⁵ Lietuvos Respublikos konsulinio mokesčio įstatymas, 1994-06-23 Nr.I-509.

⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994-11-16 d. nutarimas Nr. 1135 „Dėl Lietuvos Respublikos konsulinio mokesčio mokėjimo ir grąžinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės (2005-12-30 d. įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

2. Dėl Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos vykdymo

Užsienio reikalų ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vystomojo bendradarbiavimo 2006–2010 m. politikos nuostatomis⁸, vykdo Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programą. Pažymėtina, kad specialaus įstatymo, reglamentuojančio Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai organizavimą, nėra, todėl šios programos vykdymo finansavimui turėtų būti taikomos bendros programų vykdymo finansavimą reglamentuojančios nuostatos.

Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 punkte⁹ nurodyta, kad asignavimų valdytojai privalo naudoti skirtus biudžeto asignavimus pagal nustatytą paskirtį savo vadovaujamos biudžetinės įstaigos programoms vykdyti, paskirstyti jiems skirtas biudžeto lėšas pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams (kiti subjektai – atliekantys viešojo administravimo funkcijas) programoms vykdyti. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių¹⁰ 81 punkte nurodyta, kad asignavimų valdytojai, organizuodami programų, finansuojamų iš valstybės ir savivaldybių biudžetų, vykdymą, turi teisę Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka iš įmonių, įstaigų ir organizacijų pirkti paslaugas ir darbus, nepriskirtus asignavimų valdytojo ar jam pavaldžių biudžetinių įstaigų funkcijoms.

Užsienio reikalų ministerija programą vykdė ir jai skirtas lėšas naudojo pagal ministro įsakymu patvirtintą Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos įgyvendinimo tvarkos aprašą¹¹ (toliau - Tvarkos aprašas), kuriame numatytos projektų atrankos procedūros neatitinka Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatyme¹² numatytų pirkimo procedūrų.

Užsienio reikalų ministerija, atrinkdama Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos projektų vykdytojus ir skirdama jiems biudžeto lėšas, nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 81 punktu.

⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-06-08 d. nutarimas Nr. 561 „Dėl Lietuvos Respublikos Vystomojo bendradarbiavimo 2006-2010 m. politikos nuostatų patvirtinimo“

⁹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas 1990-07-30 Nr. I-430

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 d. nutarimas Nr. 543 „Dėl Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (2004-06-15 d. nutarimo Nr. 751 redakcija).

¹¹ Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2007-04-24 įsakymas Nr. V-42 „Dėl vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (originali redakcija, Informaciniai pranešimai, 2007-08-08 Nr.:61),

¹² Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491

Ministerija teigia¹³, kad Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programa bei projektų atranka yra parengta atsižvelgiant į Europos Komisijos ir kitų šalių donorių praktiką ir atitinka tarptautinius standartus.

Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programai vykdyti ministerija 2008 metais gavo ir panaudojo 10 734,1 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų. Vertinome tris Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai projektus Afganistane: „Čagčarano ligoninės galimybių studijos parengimas“, „Čagčarano gatvių 4 km topografiniai tyrimai“ ir „Čagčarano gatvės rekonstrukcija“. Taip pat vertinome du Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai Baltarusijoje projektus: „Parama Europos humanitariniam universitetui“ ir „Baltarusijos išeivijos studentų (USB) bendruomenės kūrimas“. Bendra šių projektų vertė sudarė 1 621,4 tūkst. Lt. Užsienio reikalų ministerijos Vidaus audito tarnyba vertino Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai projektus Afganistane: „Pažvelk – Afganistanas arti. Padėk – tu gali“ ir „Parko Čagčarane įrengimas: I etapas „Infrastruktūros įrengimas“, projektą Baltarusijoje – „Parama nepriklausomai žiniasklaidai“ bei projektą Gruzijoje – „Bendradarbiavimas tarp Gurijos ir Panevėžio regionų, siekiant darnaus vystymosi“. Bendra projektų vertė – 642,8 tūkst. Lt.

Ministerija internetiniame puslapyje ir Valstybės žinių priede „Informaciniai pranešimai“¹⁴ paskelbė kvietimą teikti Lietuvos Respublikos vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai projektų paraiškas 2008 metams. Kvietime nurodyta viena iš prioritetinių šalių, kuriose Lietuva įgyvendina vystomojo bendradarbiavimo politiką 2008 m. – Afganistano Islamo Respublika (Goro provincija). Paramos Afganistano Goro provincijai projektams finansuoti skirta 4 041,3 tūkst. Lt. Projektams įgyvendinti buvo kviečiami paraiškas teikti Lietuvos juridiniai ir fiziniai asmenys, užsienio juridiniai ir fiziniai asmenys. Paraiškų teikimo ir jų vertinimo tvarka yra numatyta ministro įsakymu patvirtintame Tvarkos apraše. Paraiškas vertina ministerijos Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai departamentas, sprendimą dėl projekto tinkamumo priima Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai komisija, prieš tai Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programų ir projektų pakomisėje priėmus sprendimą dėl projekto tinkamumo.

Vienas siūlomų vykdyti projektų – Goro provincijos (Čagčarano) ligoninės priimamojo galimybių studijos parengimas, projektą pasiūlė UAB „Medstatyba“. Ministerija, remdamasi pakomisės ir komisijos priimtais sprendimais, dėl projekto įgyvendinimo su UAB „Medstatyba“ pasirašė 2008-09-30 sutartį Nr.08-687-20VBPDD (sutarties kaina - 229405 Lt).

¹³ Užsienio reikalų ministerijos 2009-06-17 raštas Nr. (6.1.7.2)-3-3736

¹⁴ 2008-01-11 Informaciniai pranešimai Nr. 3

Projektas pradėtas vykdyti 2008-09-30, baigtas 2008-12-30. UAB „Medstatyba“ pateikė Užsienio reikalų ministerijai parengtą galimybių studiją, pagal kurią bus rengiamas Goro provincijos centrinės ligoninės rekonstravimo ir papildomos statybos projektas, paruošti projektiniai pasiūlymai dėl chirurginio korpuso pertvarkymo. UAB „Medstatyba“ 2008 m. gruodžio 30 d. pateikė finansinę ataskaitą apie projekto įgyvendinimui skirtų lėšų panaudojimą.

Susipažinus su UAB „Medstatyba“ pateiktais finansiniais atsiskaitymo dokumentais nustatyta, kad administravimo išlaidos sudarė apie 16 proc. visų projekto vykdymui skirtų išlaidų, o projekto sąmatoje buvo numatyta administravimo išlaidoms skirti ne daugiau kaip 10 proc. visos skiriamų lėšų sumos. Didžiąją dalį projekto vykdymo išlaidų sudarė darbuotojų atlyginimas (65 proc. projekto lėšų), tačiau pagal UAB „Medstatyba“ pateiktus mokėjimo žiniaraščius negalėjome nustatyti, kiek konkrečiai kiekvienam darbuotojui buvo apskaičiuota ir išmokėta darbo užmokesčio iš ministerijos skirtų lėšų, kuriai išlaidų grupei (galimybių studijos rengimas, administravimo išlaidos, pridėtinės administravimo išlaidos ir pan.) yra priskiriamos konkrečių darbuotojų darbo užmokesčio išlaidos. UAB „Medstatyba“ pateiktų pažymų duomenimis, išlaidos be pateisinamųjų apskaitos dokumentų sudarė 6 256,68 Lt.

Audito metu nustatėme, kad 2008 m. rugsėjo 23 d. įvykusiame Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programų ir projektų Afganistane pakomisės posėdyje buvo pristatyta projekto „Čagčarano gatvių 4 km topografiniai darbai“ paraiška. Šiuo projektu siekiama atlikti Afganistano Goro provincijos Čagčarano miesto gatvių 4 km atkarpos topografinius tyrimus, parengti topografinę nuotrauką. Pristatant projektą pažymėta, kad projekto vykdytojais (UAB „Medstatyba“) jau vykdo kitą projektą Afganistane, todėl projekto sąnaudos nėra didelės, t. y. sutaupoma kelionės išlaidų. Pakomisės nariai bendru sutarimu patvirtino projekto „Čagčarano gatvių 4 km topografiniai darbai“ paraišką kaip tinkamą finansuoti. Remiantis šiuo sprendimu su UAB „Medstatyba“ buvo pasirašyta projekto įgyvendinimo sutartis (2008-10-24 Nr.707/11BPDD), kuria ministerija įsipareigojo skirti projekto įgyvendinimui 55388,00 Lt, o UAB „Medstatyba“ – parengti projektą „Čagčarano gatvių 4 km topografiniai darbai“, t.y. atlikti gatvių topografinius tyrimus ir parengti topografinę nuotrauką. UAB „Medstatyba“ sudarė topografinių tyrimų planą 15,4 ha plote, už kurį buvo sumokėta 33395,90 Lt.

Atlikę topografinių darbų rinkos kainų analizę nustatėme, kad vieno ha ploto topografiniai tyrimai Lietuvoje kainuoja nuo 700 iki 1200 Lt. Tokiu būdu 15,4 ha ploto topografiniai tyrimai pagal maksimalius įkainius Lietuvoje kainuotų apie 18480,00 Lt, t.y. 1,8 karto mažiau nei buvo sumokėta už Čagčarano gatvių topografinius tyrimus. Atkreipiame dėmesį, kad Tvarkos aprašo 114 punkte numatyta, kad tinkamomis projekto išlaidomis yra laikoma paslaugų (studijos, ekspertų samdymo, transporto paslaugų nuomos ir pan.) pirkimo išlaidos, atitinkančios rinkos kainas.

Auditorių nuomone, Užsienio reikalų ministerija Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos lėšas 284 793 Lt (229405+55388) panaudojo nepakankamai efektyviai.

Ministerija paaiškino, kad „Afganistane topografinių tyrimų savikaina didesnė negu Lietuvoje, nes juos atliekant buvo galima naudotis tik palydovine nuotrauka ir lauko tyrimais. Be to, topografijos specialistai turėjo dirbti ginkluoto konflikto zonoje ir papildomai (nedirbant) praleisti dvi savaites Kabule laukdami skrydžio, bet už tai nebuvo išmokėta kompensacija. Darytina išvada, kad atliktų darbų kaina atitinka efektyvumo kriterijų“¹⁵.

Vystomojo bendradarbiavimo 2006–2010 m. politikos nuostatų¹⁶ 4 punkte yra numatyta, kad į paramą gaunančios besivystančios valstybės (valstybės partnerės) biudžetą gali būti pervedama finansinė parama. Ministerijos Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programų ir projektų komisijos sprendimu buvo nutarta skirti 1 000,0 tūkst. Lt Afganistano Goro provincijos Čagčarano miesto pagrindinės gatvės rekonstrukcijai. Remiantis šiuo sprendimu 2008 m. lapkričio 12 d. pasirašyta trišalė sutartis tarp Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos, Afganistano Islamo Respublikos finansų ir Viešųjų darbų ministerijų (projekto vykdytojai), kuria Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija įsipareigojo pervesti Afganistano Islamo Respublikos finansų ministerijai 1 000,0 tūkst. Lt (JAV doleriais, pagal tos dienos kursą). Projekto vykdytojai įsipareigojo iki 2010 m. kovo 1 d. rekonstruoti Čagčarano miesto pagrindinę gatvę. Afganistano Islamo Respublikos viešųjų darbų ministerija sutarties 2.3.2 punktu įsipareigojo parengti detalią rekonstrukcijos sąmatą ir įvykdymo planą kaip priedą prie sutarties iki 2009 m. sausio 30 d. Sutarties 2.3.3 punktu ši ministerija iki 2009 m. vasario 26 d. įsipareigojo surengti konkursą ir atrinkti vietos bendrovę, galėsiančią vykdyti gatvės rekonstrukciją.

Atkreiptinas dėmesys, kad Afganistano Islamo Respublikos finansų ir Viešųjų darbų ministerijos iki audito pabaigos nebuvo įvykdžiusios sutarties 2.3.2 ir 2.3.3 punktų.

¹⁵ Užsienio reikalų ministerijos 2009-06-17 raštas Nr. (6.1.7.2)-3-3736

¹⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-06-8 d. nutarimas Nr. 561 „Dėl Lietuvos Respublikos Vystomojo bendradarbiavimo 2006-2010 m. politikos nuostatų patvirtinimo“

3. Kiti pastebėjimai dėl diplomatinėse atstovybėse atliktų audito procedūrų

3.1. Lietuvos Respublikos ambasada Lenkijos Respublikoje

Atlikome audito procedūras pagal rizikos veiksnius atrinktoje Lietuvos Respublikos ambasadoje Lenkijos Respublikoje.

Audito metu nustatėme, kad 2005–2008 m. buvo vykdomas ambasados pastatų, esančių Varšuvoje, al. Ujazdowskie 12 ir 14, pirkimas ir rekonstrukcija. Prieš tai Lietuvos Respublikos atstovybės Lenkijoje (ambasada, Generalinis konsulas, Lietuvos turizmo centras) buvo įsikūrusios trijuose skirtinguose pastatuose, tarp jų ir Lietuvos Respublikai nuosavybės teise priklausančiose patalpose, esančiose Varšuvoje, al. Szucha 5. Vykdam naujų ambasados pastatų įsigijimo projektą buvo numatyta, kad pardavus patalpas, esančias ul. J. Ch. Szucha 5 (numatyta pardavimo kaina apie 10000–12000 tūkst.Lt), bus padengta dalis naujų ambasados patalpų įsigijimo ir rekonstrukcijos išlaidų. Šiuo metu investicinis projektas „Lietuvos Respublikos ambasados Varšuvoje patalpų įsigijimas ir rekonstrukcija“ baigtas (Lietuvos Respublikos ambasados Lenkijos Respublikoje pastato po rekonstrukcijos darbų priėmimo aktas pasirašytas 2009 m. sausio 12 d.). Patalpose, esančiose al. Ujazdowskie 12 ir 14, yra įsikūrusi Lietuvos Respublikos ambasada Lenkijoje, Generalinis konsulas ir specialieji atašė.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008-10-01 nutarimu Nr. 1006 „Dėl pastato ir žemės sklypo Varšuvoje pardavimo“ priėmė sprendimą parduoti Lietuvos Respublikai nuosavybės teise priklausančius Lietuvos Respublikos ambasados pastatą ir žemės sklypą, esančius Varšuvoje, adresu ul. J. Ch. Szucha 5. Iki audito pabaigos šios patalpos neparduotos.

Ambasados darbuotojams, vykstant į komandiruotę tarnybiniu automobiliu, prie komandiruočių išlaidų nėra priskiriamos automobilių sunaudotų degalų išlaidos. Jos nurašomos mėnesio pabaigoje kartu su visu per mėnesį pagal patvirtintas normas sunaudotų degalų kiekiu. Be to, degalai nurašomi pagal ambasadoriaus patvirtintas ambasados tarnybinių automobilių degalų sunaudojimo normas, neatsižvelgiant į faktiškai sunaudotą jų kiekį. Atkreipėme dėmesį, kad ambasadoje taikomos tos pačios automobilių degalų sunaudojimo normos važiuojant mieste ir užmiestyje. Transporto priemonių ir degalų naudojimo apskaita tvarkoma pagal ridos ir degalų sunaudojimo korteles, kuriose nenurodomi kelionės maršrutai, atstumai tarp pradinių ir galutinių važiavimo punktų, degalų likučiai ir faktiškai sunaudotas jų kiekis.

Siekiant užtikrinti efektyvesnę tarnybinių automobilių ir degalų naudojimo kontrolę, tikslinga tarnybinių automobilių ir degalų naudojimą įforminti tinkamais dokumentais.

3.2. Lietuvos Respublikos ambasada Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje

Atlikome audito procedūras pagal rizikos veiksnius atrinktoje Lietuvos Respublikos ambasadoje Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje.

Ambasadoje, nesivadovaujant Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų naudojimo reprezentacinėms išlaidoms Užsienio reikalų ministerijoje ir Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse taisyklių¹⁷ 12 punktu, darbuotojai atsakingi už renginių organizavimą, organizuodami taisyklių 2.1 ir 2.2 punktuose nurodytus renginius (priėmimus) nesudarydavo renginių išlaidų sąmatų ir nustatyta tvarka nederino jų su apskaitą tvarkančiu darbuotoju, be to, neteikė tvirtinti atstovybės vadovui. Daugeliu atvejų darbuotojai atsakingi už priėmimo, renginio ar susitikimo organizavimą, nekaupė visos reprezentacinį renginį pagrindžiančios informacijos ir neteikė jos apskaitą ambasadoje tvarkančiam darbuotojui, kaip tai numatyta Taisyklių 16, 17 punktuose. Atsižvelgiant į tai, audito metu buvo sudėtinga atskirus reprezentacinių išlaidų apmokėjimo dokumentus priskirti konkrečiam renginiui.

Ambasados vadovybė neužtikrino, kad už renginio organizavimą paskirti atsakingi darbuotojai renginių sąmatas sudarytų, derintų ir teiktų tvirtinti vadovybei, kauptų visą renginį pagrindžiančią informaciją ir nustatyta tvarka pateiktų juos apskaitą tvarkančiam darbuotojui.

Ambasadoje 2008 metais buvo organizuojama daug įvairių kultūrinių, reprezentacinių, investicijų skatinimo ir kt. renginių, kurių vykdymui buvo pritraukiamos kitų įstaigų, organizacijų, juridinių bei fizinių asmenų (toliau – kiti subjektai) lėšos. Audito metu nustatėme, kad dalį renginių organizavimui skirtų lėšų sudarė tiksliniai kitų subjektų įnašai: pavyzdžiui, iš Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos gauta 20 302,50 GBP Lietuvos Respublikos Prezidento, kuris dalyvavo Ambasados Didžiojoje Britanijoje rengtame Nepriklausomybės dienos priėmime, vizito išlaidoms, iš Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos gauta 23 001,21 GBP LR Seimo rinkimų organizavimui Jungtinėje Karalystėje (lėšos gautos per Užsienio reikalų ministeriją).

¹⁷ Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2007-12-20 d. įsakymu Nr. V-118 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų naudojimo reprezentacinėms išlaidoms Užsienio reikalų ministerijoje ir Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse taisyklių

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių¹⁸ 67 punkte nustatyta, kad biudžetinių įstaigų pavedimų lėšos – lėšos, gautos tam tikrų pavedimų vykdymo išlaidoms dengti iš biudžetinių įstaigų ir kitų juridinių arba fizinių asmenų. Jos laikomos atskiroje banko sąskaitoje ir naudojamos pagal tikslinę paskirtį, t.y. fizinio ar juridinio asmens pavedime nurodytiems tikslams.

Ambasada visas iš kitų subjektų gautas lėšas ir padarytas išlaidas Pajamų ir išlaidų ataskaitose nurodė kaip kitų žinybų pajamas ir kitų žinybų išlaidas, o Užsienio reikalų ministerijos buhalterinėje apskaitoje ambasados gautomis kitų subjektų lėšomis buvo mažinamos atitinkamų išlaidų sąmatoje nurodytų ekonominės klasifikacijos straipsnių išlaidos.

Užsienio reikalų ministerija diplomatinėse atstovybėse iš kitų subjektų gautas lėšas turėtų apskaityti kaip pavedimų lėšas, o atstovybėse šios lėšos turėtų būti naudojamos pavedimuose nurodytiems tikslams.

Kitą dalį renginių organizavimui skirtų lėšų sudarė pajamos, gautos už bilietus į renginius ar dalyvių registracijos įmokas. Pvz., bilietas į Nepriklausomybės dienos priėmimą 1 asmeniui kainavo 60,00 GBP, už dalyvavimą Ambasadoriaus krepšinio taurės 2008 m. turnyre buvo imamas dalyvių registracijos mokestis. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 22, 23 ir 29 punktais, biudžetinių įstaigų pajamos, gautos atliekant funkcijas, numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose, įmokamos į valstybės biudžetą. Tokių pajamų sumos nustatomos valstybės biudžeto asignavimų valdytojams atitinkamų metų valstybės biudžete ir naudojamos šių įstaigų išlaidoms dengti ir kitiems įstaigos poreikiams pagal atitinkamas specialiąsias programas. Biudžetinės įstaigos, kurios gauna pajamų atlikdamos funkcijas, numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose, kasmet sudaro pajamų ir specialiųjų programų sąmatas.

Užsienio reikalų ministerija, būdama asignavimų valdytoja, 2008 m. neplanavo ir Finansų ministerijai neteikė ambasados pajamų įmokų į valstybės biudžetą sumos, ji nebuvo nustatyta Lietuvos Respublikos 2008 m. valstybės biudžete ir Vyriausybės nutarimu patvirtintoje valstybės biudžeto specialiojoje programoje. Ambasada Didžiojoje Britanijoje pajamas už renginius gavo ir jas naudojo be nustatyta tvarka patvirtintos specialiosios programos sąmatos.

¹⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr.543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės (2004-06-15 d. nutarimo Nr. 751 redakcija).

Užsienio reikalų ministerija 2009-06-17 raštu Nr. (6.1.7.2)-3-3736 informavo Valstybės kontrolę, kad diplomatinės atstovybės įpareigos nerinkti jokių mokesčių ir negauti kitokių pajamų, išskyrus konsulinę rinkliavą.

4. Rekomendacijos

1. Inicijuoti specialaus įstatymo parengimą arba galiojančių įstatymų pakeitimus, siekiant reglamentuoti Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos vykdymo organizavimą (žr. 2 dalį).

2. Užtikrinti, kad diplomatinėse atstovybėse už renginio organizavimą paskirti atsakingi darbuotojai renginių sąmatas sudarytų, derintų ir teiktų tvirtinti vadovybei, kauptų visą renginį pagrindžiančią informaciją ir nustatyta tvarka pateiktų juos apskaitą tvarkančiam darbuotojui (žr. 3 dalį).

3. Ministerijai diplomatinių atstovybių iš kitų subjektų gautas lėšas apskaityti kaip pavedimų lėšas ir užtikrinti, kad diplomatinėse atstovybėse šios lėšos būtų naudojamos pavedimuose nurodytiems tikslams (žr. 3 dalį).

4. Siekiant efektyvesnės tarnybinių automobilių ir degalų naudojimo kontrolės, užtikrinti, kad diplomatinėse atstovybėse, tarnybinių automobilių ir degalų naudojimas būtų įforminamas tinkamais dokumentais (žr. 3 dalį).

5. Pažanga šalinant nustatytus trūkumus

Apie tarpinius audito rezultatus Užsienio reikalų ministerija buvo informuota Valstybės kontrolės raštais: 2009-01-12 d. Nr. S-(10-1.10.1)-48, 2009-03-27 d. Nr. S (10-1.10.1)-616 ir 2009-05-29 Nr. S-(10-1.10.1)-1316.

Pažymime ministerijos pažangą vykdant pateiktas rekomendacijas ir šalinant trūkumus.

Audito metu vertinant ministerijos vidaus kontrolės sistemą buvo nustatyta, kad su kai kuriomis ministerijomis ir įstaigomis, kurių specialieji atašė naudojami diplomatinių atstovybių užimamomis patalpomis, nebuvo sudarytos patalpų nuomos (subnuomos) sutartys, nenustatytos atsiskaitymo už naudojamas patalpas, komunalines ir ryšių paslaugas tvarka. Ministerija, atsižvelgdama į pastabas, parengė pavyzdinę sutartį ir nustatė atsiskaitymo už naudojimosi patalpomis, komunalinėmis ir ryšio paslaugomis tvarką.

Ministerija, atsižvelgė į Valstybės kontrolės pastabas dėl inventorizacijos metu nustatytų ilgalaikio turto apskaitos bei vidaus kontrolės trūkumų ir ėmėsi priemonių nurodytiems trūkumams pašalinti.

Ambasadoje Lenkijoje buvo nustatyta atvejų, kai atstovybės darbuotojams kompensacijos už vaikų ikimokyklinį ugdymą ir mokymosi išlaidas buvo mokamos nesilaikant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo¹⁹ ir užsienio reikalų ministro įsakymo²⁰. Audito metu į valstybės biudžetą buvo gražinta 299,74 Lt (darbuotojo vaiko 30 proc. ikimokyklinio ugdymo išlaidų už 2008 m. birželio mėn., kurie į ambasados Lenkijoje kasą įmokėti tik 2009 m. kovo mėn.) ir 6 087,28 Lt (už ambasados Lenkijoje darbuotojos vaikų priežiūrą, padarytos pažeidžiant teisės aktus).

Ministerija, vykdydama Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programą vadovaujasi Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministro 2007-04-24 įsakymu Nr. V-24 patvirtintu Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai įgyvendinimo tvarkos aprašu, kuris buvo paskelbtas 2007-08-08 „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai, o ne „Valstybės žiniuose“, kaip reikalaujama Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir įsigaliojimo tvarkos įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje. Audito metu, pareiškus pastabas dėl minėto neatitikimo, Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai įgyvendinimo tvarkos aprašas buvo paskelbtas „Valstybės žiniuose“ (2009-04-21 Nr. 44-1721).

1-ojo audito departamento direktorė

Vita Jurkevičienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Vilmantė Krogertienė

¹⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-11-085 nutarimas Nr. 1235 „Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos veiklos“.

²⁰ Užsienio reikalų ministro 2006-05-11 įsakymu Nr. V-72 patvirtintas Vaikų (įvairių) ikimokyklinio ugdymo ir mokymosi išlaidų kompensavimo tvarkos aprašas

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos „Dėl Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijoje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Inicijuoti specialaus įstatymo parengimą arba galiojančių įstatymų pakeitimus, siekiant reglamentuoti Vystomojo bendradarbiavimo ir paramos demokratijai programos vykdymo organizavimą	Užsienio reikalų ministerija	Inicijuosime specialaus įstatymo arba galiojančių įstatymų pakeitimų parengimą.	2012 m. sausio 1 d.
2.	Užtikrinti, kad diplomatinėse atstovybėse už renginio organizavimą paskirti atsakingi darbuotojai renginių sąmatas sudarytų, derintų ir teiktų tvirtinti vadovybei, kauptų visą renginį pagrindžiančią informaciją ir nustatyta tvarka pateiktų juos apskaitą tvarkančiam darbuotojui.	Užsienio reikalų ministerija	Diplomatinėms atstovybėms bus parengtas raštas, įpareigojantis atstovybės vadovus griežčiau kontroliuoti valstybės biudžeto lėšų naudojimą reprezentacinėms reikmėms. Atstovybių darbuotojams, atsakingiems už finansų apskaitą, rekomenduosime atskirame segtuve kaupti apskaitos ir kitų išlaidas pagrindžiančių dokumentų kopijas, renginių sąmatas ir visą reprezentacinį renginį pagrindžiančią informaciją.	2009 m. birželio 20 d.
3.	Diplomatinių atstovybių iš kitų subjektų gautas lėšas, apskaityti, kaip pavedimų lėšas ir užtikrinti, kad diplomatinėse atstovybėse šios lėšos būtų naudojamos pavedimuose nurodytiems tikslams.	Užsienio reikalų ministerija	Rekomenduosime diplomatinėms atstovybėms organizuojant reprezentacinius, investicijų skatinimo, kultūrinius ir kitus renginius, kuriems vykdyti yra pritraukiamos kitų įstaigų, organizacijų, juridinių bei fizinių asmenų lėšos, sudaryti sutartis, kuriose turėtų	2009 m. birželio 20 d. 2009 m. spalio 1 d.

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
			būti nurodoma šių lėšų naudojimo tikslinė paskirtis. Nurodysime atstovybėms atsidaryti atskirą banko sąskaitą, į kurią bus pervedamos lėšos, pagal minėtas pasirašytas sutartis. Taip pat Finansų departamentas įsipareigoja parengti paramos ir labdaros bei kitų pavedimų lėšų naudojimo tvarkos aprašą	
4.	Siekiant efektyvesnės tarnybinių automobilių ir degalų naudojimo kontrolės, užtikrinti, kad diplomatinėse atstovybėse, tarnybinių automobilių ir degalų naudojimas būtų įforminamas tinkamais dokumentais	Užsienio reikalų ministerija	Vykdama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 7 d. nutarimą Nr. 542 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. lapkričio 17 d. nutarimo Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių įsigijimo, nuomos ir naudojimo biudžetinėse įstaigose“ pakeitimo“, Užsienio reikalų ministerija rengia naujas tarnybinių automobilių naudojimo Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose, atstovybėse prie tarptautinių organizacijų ir specialiosiose misijose taisykles. Šiose taisyklėse bus atsižvelgta į Valstybės kontrolės pateiktas pastabas.	2010 m. sausio 1 d.
<p>Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais:</p> <p>I. Mikštienė, tel. 2362897, el. paštas ilona.mikstiene@urm.lt</p>				